

A CUSTA în graiul bănățean

În articolul citat mai sus (p. 354 sq.) de E. Petrovici, N. Drăganu afirma că acest cuvânt era întrebuințat în secolul XVII și în Banat (v. DR., I, p. 309). Deși în *Dictionarul Academiei* se susține că *a custa* se mai păstrează azi numai prin Bihor și Munții Apuseni, totuși el continuă să existe — pe cale de dispariție, e drept — într'o regiune a graiului bănățean¹⁾. În cursul anchetei făcută în vara aceasta pentru Arhiva de Folklor a Academiei Române, l-am descoperit întâmplător în patru sate din plasa Făget, județul Severin : Bichigi, Drăgsinești, Matnicul-Mic și Bucovăț²⁾.

E întrebuințat numai în jurăminte, ca verb transitiv, și l-am înregistrat subd două forme: infinitiv, de fapt forma negativă a imperativului, și conjunctiv prezent: *Duqmie nu mă custă dac-am făcut...* (Bichigi); *Să nu mă cușce Dumneḍău dacă n-o fi aşa*, etc. (Bichigi, Drăgsinești, Matnicul-Mic, Bucovăț).

Sensul cuvântului e deci cel cunoscut: *să nu mă cușce Dumneḍău* = să nu mă țină, să nu mă trăiască Dumnezeu.

Forma *cușce* (< *custe*) s'a desvoltat ca și *gușce* (< *guste*), *așca* (< *astea*), etc., prin schimbarea lui *te* în *ce*, caracteristică graiului bănățean, și transformarea lui *s* în *ş*, acomodându-se afriției următoare. Ea este forma bănățeană corespunzătoare întocmai formai bihorene *custe*, în care firește că *s* nu s'a putut preface în *ş*.

Cuvântul, după cum am spus, e întrebuințat rar, numai în jurăminte, și și atunci numai de generația mai în vîrstă, în special de femei. Putem presupune deci, că nu va mai putea dăinui mult timp nici în această parte a Banatului.

ION PĂTRUȚ

¹⁾ Mai există, rar întrebuințat, și în dialectul aromân, v. Th. Capidan *Langue et littérature*, vol. I, No. 2, p. 200.

²⁾ E foarte probabil că *a custa* să fie cunoscut și la Nord și Nord-Est de Făget, mai ales în localitățile în care se vorbește același grai ca și în cele patru sate de mai sus. De altfel dacă acest cuvânt era „pretutindeni” întrebuințat în Banat în secolul XVII, așa cum afirmă N. Drăganu (DR, I, p. 309), nu e exclus că să se mai găsească și alte ascunzișuri, nedescoperite încă, unde continuă să trăiască.